

LİDYA

İNANÇ VE ÖLÜ GÖMME

KARAKUŞ

by YANMART

by VANNART

Lydia dini ile ilgili aydınlatıcı bilgilere sahip değiliz. Geç dönem eserlerinde tanrıça Kybele'nin inanç içerisinde önemli bir yeri olduğunu görmekteyiz. Heredotos da Sardes'te Kybele tapınağı olduğundan bahsetmektedir.

Anadolu'da Kybele Tapınımı

Aslan Üzerinde Kybele
mö 400 (Geç Klasik Dönem)
Pişmiş Toprak
24 cm
Thebes (Yunanistan)

Aslana binen Kybele
mö 200
(Roma İmparatorluk)
Gümüş
5,2 x 4,4 cm

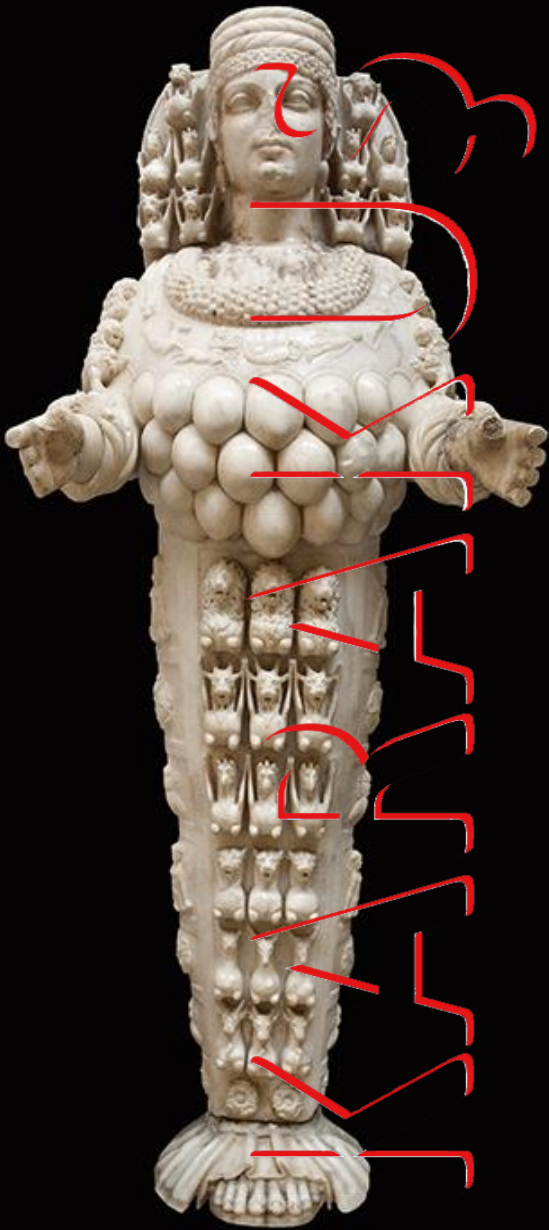

**Aslana binen Kybele
ms 200 (Roma İmparatorluk)
Pişmiş Toprak Kandil
12,8 cm**

Lydialıların diğer önemli tanrıçası Yunan mitolojisinden tanıdığımız Artemis (Diana) dır. Doğanın ve hayvanların koruyucusu olan Artemis, Kybele figürlerinin de hayvanlarla tasvir edilmesi anlamında benzeşmektedir. Lydialılar Artemis'e **Artimu** olarak tapınmaktaydılar.

Efesli Artemis

Efesli yazar Hipponax ilk kral Kandaules'in de Lydialılar tarafından tanrısallaştırılarak tapınıldığını yazmaktadır. Kandaules'in Thrak kökenli bir savaş tanrısı olduğundan bahseden yazar dinsel törenlerinde yavru köpeklerin boğularak kurban edildiğini de söyler.

Efesli yazar Hipponax Kandaules'in isminin köpek-boğan anlamına geldiğini söyler. Bu bilgiler arkeolojik verilerle de desteklenir. Sardes kazılarında 11 adet seramik kap içinde köpek yavrusu iskeleti ele geçmiştir. Bu hayvanların kurban edilerek yenildiği düşünülmektedir.

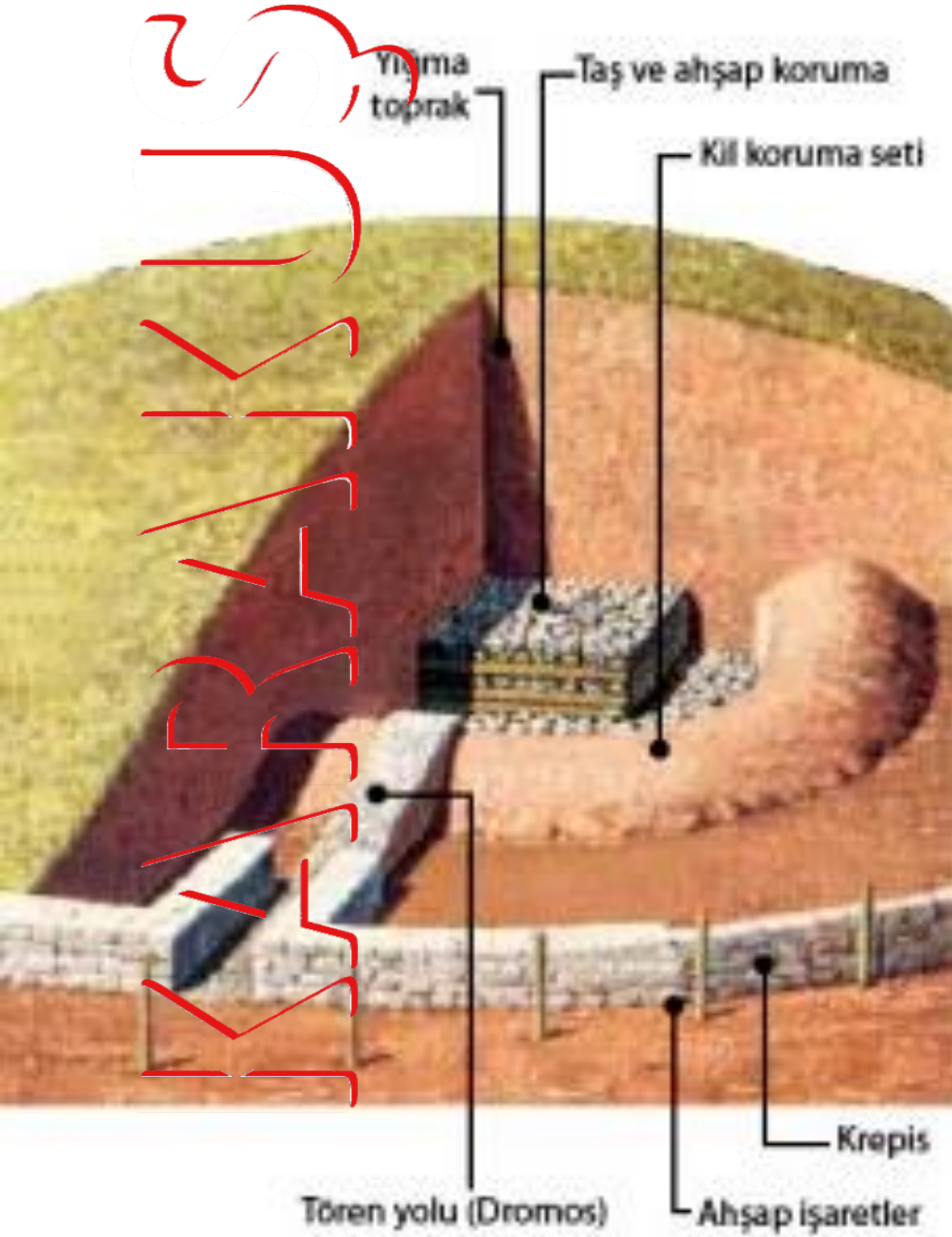
L ydia tapınımlarında
Frig törenlerine benzer
ayinlere rastlanılmaktadır.
Uzun saçlı rahipler
tanrıça için hadım edilir ve
uzun saçlarının buklelerini
Kybele'ye adarları.
Müzik ve dansların eşlik ettiği
bu törenler daha çok
Dionysos tapınımlarına benzemektedir.
Daha sonraları Dionysos'un
Lydia tanrılarının arasında görmekteyiz.
Bazı yazarlar Dionysos'un
Lydia'dan geldiğini söylerler.

KARAKUŞ

Lidya Uygarlığında soylular için Tümülüs mezarlar yapılmaktaydı. Sardes nekropolü ve kaya mezarları dışında Sardes'in kuzeyinde Bintepeleler'de yüzün üstünde tümülüs bulunmaktadır. Bu tümülüslerden Gyges, Ardis ve Alyattes'e ait olanlar en büyükleridir.

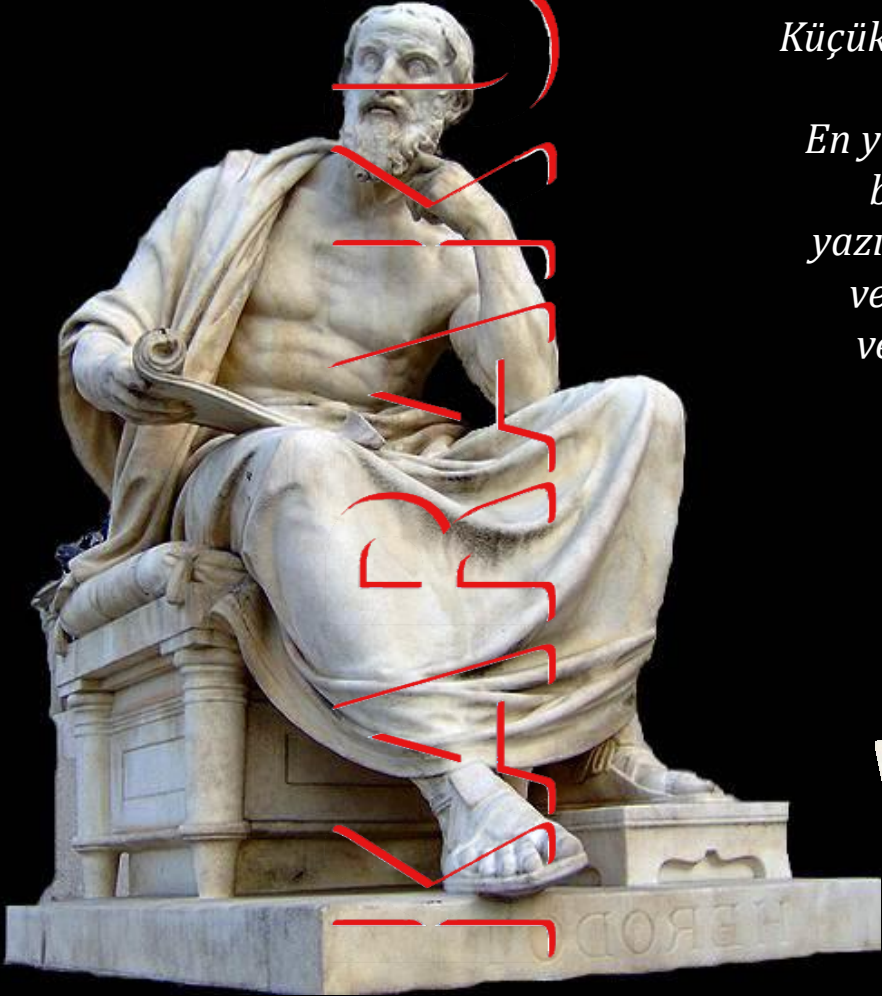

Kralların en değerli hazineleriyle gömüldüğü bu mezarlar zaman içinde talan edilmiştir. Eserler yurt dışına kaçırılmıştır. Toprak, kil ve taştan yapılmış tümülüslerin içinde kapı geçidi olmayan odalara ceset tavandan sokulmuştur. Mezar odaları mermer ve kireç taşındandır. Duvar işçiliğindeki ve odalardaki özen Lidyalıların öldükten sonraki dünyaya önem verdiklerini göstermektedir.

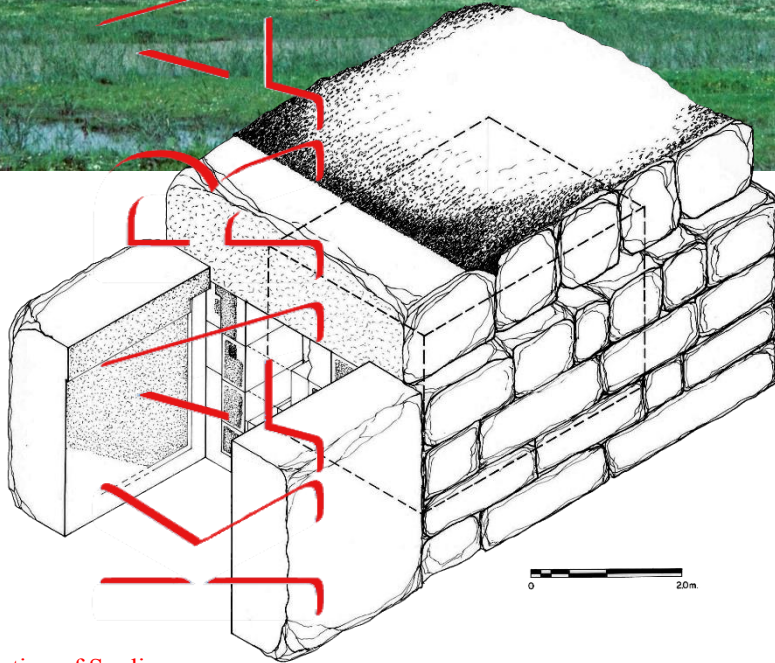
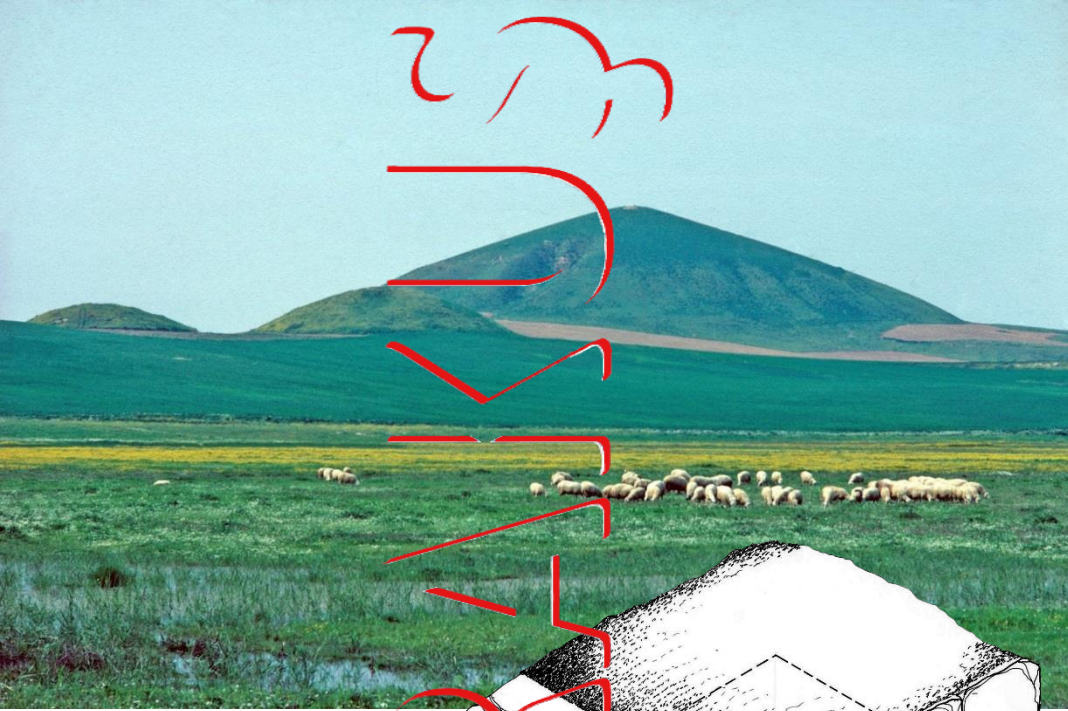

(Lidya'da) görülmeye değer bir anıt vardır. Mısır'dakiler ve Babil'deki anıtlar bir yana, öyle bir anıt vardır ki, bilinen bütün öbürlerini aşar. Bu, Kroisos'un babası Alyattes'in mezarıdır, etekleri büyük taşlarla örülmüş bir toprak yığınıdır. Küçük esnafın, el işçilerinin ve aşk satıcısı küçük kızların topladıkları paralarla yükseltilmiş bu anıt. En yüksek yerinde, ben oradan geçtiğim zamanda da, beş tane taş blok vardı, üzerlerinde kazılı olan yazıtlarda, buna katılan her meslek dalının ne kadar verdiği yazılıydı..... Bu mezar, çepeçevre altı stad ve iki plethron'dur; genişliği on üç plethron'dur. Yanında büyük bir göl vardır, ki Lidyalılar hiç kurumaz derler; adı Gyges gölüdür. İşte bu konudaki sözüm de bu kadardır.

A

Alyattes Tümülüsü dünyanın en büyük tmls olarak tanınmaktadır.

(355 m. apında, 69 m. yükseklięinde, evre uzunluęu ise 1115 m.dir)

Lidya Tümülüs geleneğindeki gibi iyi bir işçiliğe sahip yontulmuş taş bloklardan yapılmıştır. Dięerlerinden ayrı olarak krepis (evre duvarı) yoktur.

Ancak diğer Lidya tmlslerinde olduğu gibi mezar odası, yağmacıların erişmesini zorlaştırmak amacıyla tmlsn merkezinden uzak bir noktaya yerleştirilmiştir. Mezar odası 19.yy'da Prusya elçisi Ludwig Peter Spiegelthal tarafından, antik dönemde yağmalanmış halde keşfedilmiştir.